

כתר התורה

ע"ש רבי יצחק אבוחצירא זצוק"ל

רבי יצחק יוסף שליט"א

בית ההוראה הארצי כתר תורה ע"פ פסקי מרן

פרשת תולדות תשפ"ה

העלון השבועי

מאמר השבוע

הרב אברהם רחמים

לחדור אל הלב

(אכן, מבואר בפרשת וישלח שיעקב בחזרתו הכין עצמו גם לדורון – כאשר וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו ובכך הצליח לבטל את כעסו של עשיו.)

מעתה נתבונן בדברי שלמה המלך: 'פְּמִים הַפְּנִים לְפָנִים...' – כמו המים הם הפנים! ונשאל. מדוע נקט 'מים' ולא 'יין'? הרי אדרבה בכדי לראות צורה במים, נצרכים המים להיות בתוך כלי כהה. מה שאין כן – יין, צבעו כהה ובנקל יותר ניתן לראות בו את ההשתקפות. אם כן, היה יכול לומר 'כִּיֵּן הַפְּנִים לְפָנִים'!

והתשובה מחכימה ביותר. אכן, השתקפות דבר מה, נראית יותר ביין – מאשר במים. אולם, כשנתבונן בתכונות המים, נגלה שיש במם מעלות מיוחדות, שכאשר אדם ירכשם, יצליח הרבה יותר להגיע להמשך אל 'לב האדם' – לאדם.

והעניין כך. מדברי רש"י האמורים לעיל. אנו מבינים ש'לב האדם לאדם' פירושו: שלב האדם מרגיש, את מה שמרגיש זולתו בלבו עליו. אולם נשאל מה יקרה כאשר אחד יחרוש אל רעהו רעה וחברו יבקש עליו טובה, מי ינצח בין השניים? הלב של מי יכבוש? האם לב האוהב, או לב השונא?

התשובה: – אם פני האוהב יהיו 'כמים' ולא 'כיין' – הוא ינצח! והביאור כך.

טבע המים לרדת מן השמים אל הארץ, מקומם הטבעי של המים, הם מקומות נמוכים ושפלים. לעומת זאת – 'יין', הוא אינו משקה טבעי אלא נוצר מן ענבים הגדלים על עץ, שאותם סוחטים. יתרה מזו, 'מים' אין להם מראה משלהם אלא הם שקופים, וטעמם עדין ביותר עד כדי כך שיכול להתערב במשקים רבים ולהשביחם. (כידוע לנו, כי רוב המשקאות מהולים במים ואף היין החשוב לא מעט, נמוזג במים.)

בסוף פרשת השבוע אחר שיעקב אבינו נוטל את הברכות בצוואת אמו רבקה, עשיו אחיו מתנחם עליו להורגו, אלא שממתין לימי אבל אביו בכדי שלא לצער. אכן, לרבקה נודע הדבר ברוח הקודש, ולכך מסרה ליעקב אבינו צוואה: 'וְעַתָּה בְּנִי שִׁמְעַתָּה בְּקֹלִי וְקוּם בָּרַח לָךְ אֶל לָבָן אֲחִי חָרְנָה: וְיִשְׁבֶּתָ עִמּוֹ יָמִים אֲחֵדִים עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב חֶמֶת אֲחִיךָ – עַד שׁוּב אֶף אֲחִיךָ מִמֶּךָ וְשָׁכַח אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ וְשָׁחַחְתִּי וְלִקְחָתִי מִשָּׁם...: ' וכאן השאלה נשאלת. מדוע רבקה כופלת את דבריה: 'עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב חֶמֶת אֲחִיךָ – עַד שׁוּב אֶף אֲחִיךָ מִמֶּךָ', היה לה לומר ליעקב: 'עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב חֶמֶת אֲחִיךָ – וּשְׁכַח אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ'?

מבאר בעל ה'הפלאה' דבר עצום. הנה שלמה המלך אומר במשלי פסוק מיוחד במינו: 'פְּמִים הַפְּנִים לְפָנִים – כֵּן לֵב הָאָדָם לְאָדָם' (כו, יט).

ופרש"י: – כמים הללו שאדם צופה בהן ורואה בהם פנים כפניו, אם הוא שוחק – הם שוחקות. ואם הוא עוקם – הם עקומות. כן לב האדם – לאדם האחר. אם הוא אוהב את זה – גם זה הוא אוהבו. ואם הוא שונא את זה – גם הוא שונאו. פלא עצום. שימו לב! כל אדם עם מחשבות לבו, יכול לחדור אל לב זולתו ולהשריש בתוכו אהבה או שנאה!

מעתה נוכל להבין את דברי רבקה ליעקב: 'וְיִשְׁבֶּתָ עִמּוֹ יָמִים אֲחֵדִים, עַד אֲשֶׁר תָּשׁוּב חֶמֶת אֲחִיךָ' ואם תשאל יעקב: כיצד אדע שעשיו נרגע, הרי אין פלאפון, הודעות ומערכות תקשורת?... לכך ממשיכה רבקה ואומרת ליעקב סוד. אתה תרגיש את רגיעתו של עשיו בצורה פשוטה וקלה ביותר והיא: 'עַד שׁוּב אֶף אֲחִיךָ מִמֶּךָ' – אז 'וְשָׁכַח אֶת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לוֹ'. כאשר אתה תהיה מסוגל להרגיש בלבך שאינך כועס על עשיו ואתה יכול לאהבו, דע, כי כך גם עשיו ירגיש כלפיך. זהו הסימן – ולכך הכפילות.

המשך בעמ' 3

להקדשת העלון לברכה הצלחה
ורפואה ולעילוי נשמת יקיריכם

היכנסו לאתר כתר תורה ketertora.co.il
ולחצו על הלינק לתרומה. וכתבו בקשתכם

לשאלות בהלכה חייגו

02-5408030

משעות הבוקר ועד 12:00 בלילה

שאלו בקר
הרב אלון בן שבת

שאלה

מי שאכל גבינה, האם מותר לו לאכול מיד בשר?
והאם יש חילוק בזה בין גבינה רכה לגבינה קשה?

תשובה

בחולין קה. בעא מיניה רב אסי מרבי יוחנן כמה ישהה בין בשר לגבינה, אמר ליה ולא כלום. איני והאמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה, גבינה מותר לאכול בשר, אלא כמה ישהה בין גבינה לבשר, אמר ליה ולא כלום.

ופי רש"י, אכל בשר אסור לאכול גבינה, משום שהבשר מוציא שומן ונדבק בפה ומאריך טעמו (משא"כ בגבינה)

ודעת בעל הלכות גדולות (ספ"ו ברכות דף ט סע"ג) דאם אכל גבינה יכול לאכול אחריו בשר בלא קינוח הפה, וכ"כ התוספות חולין קד: שכן דעת ר"ת, וכ"כ היראים (סימן קמט) וכ"כ הרז"ה (בעל המאור ר"פ כל הבשר)

אבל דעת הרי"ף שצריך נטילת ידיים וקינוח הפה והדחת הפה בין גבינה לבשר, וכן דעת הרמב"ם (פ"ט הלכות מאכלות אסורות הכ"ו) וכן דעת רוב הראשונים.

וכ"פ השולחן ערוך יורה דעה סימן פט סעיף ב' ז"ל: **אכל גבינה מותר לו לאכול בשר מיד**, ובלבד שיעיין בידי שאל ידבק דבר מהגבינה, ובלילה שא"א לעיין בהם צריך ליטול ידיו, וכן צריך לקנח פיו ולהדיחו, וקינוח הפה הוא על ידי שילעוס פת וקנח פיו יפה. ע"כ.

וראיתי למרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל ביביע אומר (חלק ו יורה דעה סימן ז אות א) שהביא חידושי הרש"ש (חולין קג:) דדוקא גבי גבינה צריך קינוח והדחת הפה, אבל גבי חלב שהוא נוזלי ושותים אותו מתוך כלי ואינו נאכל בידיים כגבינה וגם אינו נדבק בין השיניים כגבינה, די בהדחת הפה בלבד, ואין צריך קינוח ונטילת ידיים. והרב ז"ל הסכים עמו להלכה ע"ש.

והנה מרן הבית יוסף (או"ח סימן קעג) הביא למהר"ם מרוטנבורג בתשובה (ד"פ סימן תרטו) שכתב: בימי חרפי הייתי מתלוצץ בבני אדם שהיו נמנעים מלאכול בשר בהמה אחר גבינה, ואדברה שרא לי מרי היה נראה בעיני כמו מינות, עד שפעם אחת מצאתי גבינה בין שיני מסעודה לסעודה, ומאז גזרתי להחמיר על עצמי בבשר אחר גבינה כמו בגבינה אחר בשר, ואין בדבר זה כחולק על התלמוד, ולא כמוסיף שהוא גורע, דהא אמרינן בחולין קה. אנא להא מילתא כחלא בר חמר, דאילו אבא כד הוה אכיל בישראל האידינא לא הוה אכיל גבינתא עד למחר, אלמא דאע"ג דס"ל דשרי מסעודתא לסעודתא, אפ"ה משבח מי שעושה הרחקה יתרה כדברי אביו וכל חד וחד מצי לאחמורי אנפשיה לעשות סייג ומשמרת וכו' **ובבשר עוף אני מיקל כיון דעוף וגבינה נאכלין באפיקורן** (דרך הפקר שאינו נוהר בהן, רש"י) ע"כ.

והבית יוסף הוסיף להביא דברי הזוהר הקדוש פרשת משפטים דף קכה סע"א שכתב: מאן דאכיל האי מיכלא **המשן בעמ' 3**

הלכה למעשה
הרב יגאל אלון

שליחת קונים מדומים על מנת להוריד את ערך הדירה

ראובן רוצה למכור את דירתו בת ארבעה החדרים, ומשכך, הוא פרסם את הדירה במחיר של 1,900,000 ₪, שמעון ראה את הדירה והוא חפץ בה מאוד, ומאידך מחירה גבוה מידי עבורו, הוא שלח 10 אנשים מחבריו שיתקשרו לראובן ויאמרו לו כל אחד כאילו כל אחד מהם מתעניין בדירה לקנותה אבל המחיר יקר, והמטרה של שמעון בכל התרגיל הזה שראובן יחשוב שהוא ביקש מחיר גבוה מידי וע"י כך הוא יוריד את המחיר של הנכס לפחות ב-150,000 ₪ השאלה העולה לדיון היא האם מותר לעשות זאת או לא?

תשובה: אסור לשמעון לעשות תרגיל כזה, וזאת מהטעם הפשוט שיש בזה הטעיית המוכר ואיסור אונאת דברים, כי יתכן באמת שהמחיר שראובן ביקש זה המחיר האמיתי של הדירה וע"י ש-10 אנשים אומרים לו שהמחיר גבוה הוא יקבל "רגלים קרות" ויחשוב שאולי באמת המחיר גבוה ואז הוא יוריד את המחיר בגלל הטעיית שמעון ויגרם למוכר הפסד כספי.

נימוקים: ידועה הגמ' בב"מ (נח): לא תונו איש את עמיתו - באונאת דברים הכתוב מדבר, רבי יהודה אומר אף לא יתלה עיניו על המקח בשעה שאין לו דמים, שהרי הדבר מסור ללב וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלוקיך, יוצא לנו א"כ מפשטות הסוגיא שיש איסור לשאול על מחירו של מוצר אם אין את הדמים לקנותו כמו כן גם אם כוונת שמעון לגרום לראובן להוריד את המחיר ע"י שליחת האנשים יש כאן סוג של הונאה. המאירי (שם) מבאר שיש אונאת דברים גם אם אני גורם לחברי להפסיד, וז"ל המאירי: "אמר המאירי כשם שיש אונאה במקח וממוכר כך יש אונאה בדברים, ר"ל שאסור להונות את חברו ולגרום פסידא בדבריו והוא שאמר: לא יאמר בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה ליקח, שהרי מתוך שהוא בוש לומר שאינו רוצה ליקח משפיל לו מקחו לומר שאינו שוה כל כך ואחרים שומעים ונמצא גורם פסידא, ואפילו לא היה אדם שם מ"מ הוא מטריחו ומצעריו שחשב למכור ולא מכר." יוצא א"כ שדעתו של המאירי כי אונאת דברים אסורה בגלל שני טעמים, טעם א) באופן ששואל בפני אחרים ואז יכול להיגרם פסידא של ממוון ע"י דבריו כמ"ש המאירי "משום שמשפיל לו מקחו" טעם ב) כשאינו בפני אחרים מ"מ מטריחו ומצעריו שחשב למכור ולא מכר.

עכ"פ לענייננו בטעם הראשון שע"י דבריו אם יתקבלו ע"י ראובן ובגלל זה שמעון יגרם הפסד ממווני למוכר זה אסור מטעם אונאת דברים. ויתכן עוד לומר גם עפ"י דברי בעל חובת הלבבות (שער שביעי שער התשובה פרק ט) "מי שגורם לאבד ממוון חברו ברכילותו אין עולה לו עד שירצה את חברו אם בממוון אם בפיוס ובכניעה למחול לו ולנשוא חטאו...". ומעתה יש לומר שאין הבדל בן אם הפסיד את חברו ע"י רכילות ולה"ר ובין שהפסידו ע"י דיבור של מצג שקרי ששולח אנשים שיאמרו שמחיר זה יקר וע"י כך המוכר יחשוב שבאמת המחיר יקר ובגלל זה הוא יוריד את המחיר. דברים כאלו ראיתי שהעלה גם הרב יצחק זילברשטיין בספר ופריו מתוק - דברים (עמודים 221-220), וכן העלה בספר מערכי השלחן (ח"א סי' לא עמוד 272) ובספר משפטי אמת - שכנים (כרך ד סי' קנט) ליד"ן הרה"ג גדעון עטיה שליט"א.

אשר על כן אסור לשמעון לשלוח אנשים בכדי שיגרמו לראובן לחשוב שהוא דורש מחיר יקר וע"י כך הוא יוריד את המחיר מטעם איסור אונאת דברים.

בברכה יגאל אלון

וכאן, אומר לנו שלמה המלך חכמה נפלאה. 'כמים הפנים לפנים' אם אתה רוצה להיות המוביל ולשנות את פני האדם שמואלך, לשלוט על רגשות לבו, שכאשר אתה תביט עליו באהבה, והוא יקרין אליך שנהא - אתה תנצח, אזי תדע שכאן לא יעזור לך 'יין', אתה מוכרח לענווה כ'מים'.

שי'כמים הפנים לפנים'. - בכדי שאדם יראה את עצמו - בכלי מים, הוא מוכרח להוריד את הכלי מטה, רק כך יכול לראות את עצמו. אולם, אם יבקש להביט בספל מים בגובה העיניים, לא יצליח לראות את עצמו, ואם יעלה את הכוס מעל גובה עיניו, בכדי להביט בו, הרי שהכוס תשפך לארץ.

הנמשל: כאשר אדם מתנהג בענווה ושפלות, זיו פניו משדר עזרה וכנות, רצון להעניק טובה וברכה, עד כדי כך, שכל מי שמביט בו חש תחושה טובה של הערכה והשפעת אהבה. וכן, אדם זה אינו מקרין לזולת תחושה שחפץ לכובשו אלא הינו כמו המים שמסוגלים להתמוזג עם שאר משקים ואינם משתלטים עליהם לרעה. רק במצב זה 'לב האדם' יצליח להקרין אל לב זולתו את הרגשותיו הטובות, כך למרות שרעהו אינו אוהבו אלא שונאו, הוא יוכל להפכו מאויב - לאוהב. אולם אם יהיה כיון - יביט ברעהו בגאווה ובזו, אזי גם אם יבקש לדרוש שלומו וקרבתו, הוא לא יצליח לחדור אליו לחלוטין, שנאת רעהו לא תעלם.

אכן, אחר זמן ראיתי כיצא בדבר בדברי חז"ל: הנה, 'מופיע במדרש פליאה מפני מה נאמר כמים הפנים לפנים... ולא אמר כיין הפנים לפנים אלא משום וא"ו יתירה'. ומובא בשם הגר"א מה הכוונה מפני וא"ו יתירה אלא שלכל אות יש פנימיות דהיינו מילוי כגון האות א' הגימ' של 'גוף' האות היא 1 המילוי ל' ה' שונה 110. נאמר שאין האות א' תוכה כברה מילוי האות אינו כמו גוף האות כך ברוב ככל האותיות. לעומת זאת, המילה 'מים' כל האותיות המילוי שלהם שווה לגוף האות המילוי של מ' - ס' - ו', לכן אם נשאל מדוע לא כתוב כיין הפנים לפנים התשובה מפני וא"ו יתירה דהיינו, האותיות י' של יין תוכן כברן אבל האות וא"ו אין תוכה כברה, על כן נכתב דווקא 'כמים הפנים לפנים' שצריך שהפנים יהיו כאשר הפה והלב שווים כמבואר.

נזכה להיות כולנו 'כאיש אחד בלב אחד' - אמן!

(דבשר וחלב) דאתחבר כחדא בשעתא חדא או בסעודתא חדא, גורם כמה רעות בעולם ע"ש.

והבין הבית יוסף שכוונת הזוהר גם על בשר אחר גבינה ולא רק על גבינה אחר בשר, ולא עוד אלא שמדבר גם על עוף וגבינה ולא כמהר"מ שהיקל בבשר עוף, ולכן סיים הבית יוסף שטוב ונכון להחמיר בדברי הזוהר.

אולם הפרי חדש (סימן פט ס"ק טו) והפרי תואר (סק"ו) הסכימו דהזוהר לא מיידי אלא בבשר בהמה ולא בבשר עוף וכמהר"מ.

ודעת הפרי תואר עוד בכוונת הזוהר שאין דומה דין גבינה אחר בשר דבזה יש להמתין ו' שעות לדין בשר אחר גבינה דבזה יש להמתין רק שעה אחת. וכ"כ הש"ך שם ס"ק טז.

וביביע אומר שם אות ד הביא להרב צרור המור (רבי אברהם סבע אביו של רבי יצחק סבע שהיה חמיו של מרן הבית יוסף) בפרשת משפטים שהבין בזוהר שאף בבשר אחר גבינה יש להמתין ו' שעות, ועוד הוסיף שם דהמדקדים במצוות ממתנים בין גבינה אחר בשר ולהיפך עד ליום שלמחרת, ע"ש.

אולם הגאון מהרש"ל ביש"ש פרק כל הבשר סימן ו' פירש להזוהר אך ורק בגבינה אחר בשר ולא להיפך. ובספר חגורת שמואל ס"ק יח פירש דהזוהר מיידי בגבינה קשה ולכן יש להמתין גם בבשר אחר גבינה.

ובשו"ת פני אהרון יו"ד סימן ו' הוכיח מהזוהר פרשת פנחס דף רמו ע"א שמותר לאכול בשר אחר גבינה על ידי נטילת מים אמצעיים כמפורש שם, ושהזוהר בפרשת משפטים מדבר רק בגבינה אחר בשר.

אולם החיד"א בשו"ר ברכה סק"ו הביא שיש שדחו דבפרשת תרומה מדובר על תבשיל של בשר אחר גבינה ולא בשר ממש.

אלא שלמעשה אף הבית יוסף לא הביא חומרת הזוהר בשולחן ערוך וכתב ע"ז ביביע אומר שהוא משום שכל שהזוהר חולק על התלמוד העיקר להלכה כהתלמוד וכמו שכ"כ הבית יוסף באורח חיים סימן כה ע"ש. ולכן השמיט חומרא זו בשו"ע כיון שהעיקר להלכה שמותר לאכול בשר אחר גבינה.

והבן איש חי ש"ב פרשת שלח לך אות טז כתב: ופה עירנו בגדאד אנו מורים כך, שאם היא גבינה קשה שעבר עליה שש חדשים ממתין שעה אחת לכל חודש אחד, שאם עבר עליה חודש אחד ממתין שעה אחת, ואם שני חדשין ממתין שתי שעות וכן ע"ז הדרך.

והביא להרה"ג החסיד רבי אליהו מני זצ"ל אב"ד חברון שהעיד, שאין מנהגם בעד"ק ירושלים להמתין אחר גבינה כלל בין בגבינה חדשה ובין בגבינה ישנה.

וכתב על זה שם מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל דמאחר שיש לנו עדות שלא נהגו כאן להחמיר בזה יש להורות כדן הש"ס והפוסקים שמותר לאכול בשר גבינה גבינה אחר קינוח הפה בפת והדחה במים ונטילת ידיים

ומכל מקום מי שיש לו נקבים בשיניו ראוי שיחצוץ שיניו היטב בין הגבינה לבשר.

מסקנה: מותר לאכול בשר אחר גבינה ללא המתנה כלל בין גבינה רכה ובין גבינה קשה ובלבד שיטול ידיו ויקנח פיו בפת וירחוץ פיו במים, וכן המנהג שעושים בחג השבועות בשחרית שאוכלים גבינה ומברכים ברכה אחרונה ומקנחים וכו' ואח"כ אוכלים בשר וכמו שכתב כן הפרי מגדים סימן פט.

בברכה
אלון בן שבת

מטרות העמידה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים

בית ההוראה
קו ההלכה

כתר תורה

efrat - 052-7164598

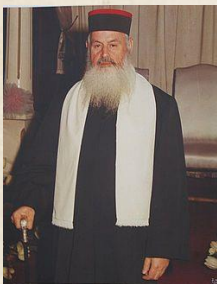
**רבני הקו נותנים מענה
לכל חלקי הארץ
ואזור בנימין בפרט**

**בית ההוראה נותן
מענה הלכתי ויעוץ רפואי
בדיני טהרת המשפחה**

על פי פסקי מרן הגאון
רבינו **עובדיה יוסף** זצ"ל
ובנו ממשיך דרכו הראשון
לציון הרב **יצחק יוסף** שליט"א

**בברכה
קו ההלכה כתר תורה**

חיגו במשך כל שעות היום
02-5408030

שור המאה ה-20

הרב יוסף חיים בן שבת

הרב שלום משאש

חכם שלום משאש זצ"ל. לימים, רבה הראשי של ירושלים, נולד בכ"ב בשבט תרס"ט (1909) בעיר מקנס במרוקו, לאמו רחל לבית סודרי, ולאביו הרב מימון משאש, מחבר הספר: 'אוצרות שמיים'. את שמו ירש מסבו, שכינה כרב ודיין במקנס אף הוא, וכתב את ספר השו"ת: 'דברי שלום'. ידועה במיוחד הייתה חיבתו העזה של חסן השני, מלך מרוקו, כלפי הרב. באירועים בארמון המלוכה, כשחכם שלום משאש היה מברכו, היה המלך כופף קומתו.

חכם שלום משאש החל ללמוד תורה בעודו רך בשנים, ורבו המובהק היה רבי יצחק סבאג זצ"ל, שהקנה לו את שיטת העיון על פי השכל הישר. לימים נשא את ג'אמילה, בתו של הרב משה אלכריף, ולזוג נולדו שני בנים - דוד ואברהם.

בשנת תרפ"ח (1928), והוא בן 17, כתב את ספרו ההלכתי הראשון - **ממזרח שמ"ש**. על איסור והיתר. בהקדמה לספר מעיד המחבר על עצמו: "כל ימי נעורי לא ידעתי כיצד נראה מטבע כסף, וכל כסף תועפות נחשב בעיני לאין - נגד חשק תאוות לימוד התורה הקדושה". כמו כן חיבר, ספר **'תבואות שמ"ש'** - פסקים על ארבעת חלקי השולחן ערוך, **'שמ"ש ומגן'** - שאלות ותשובות בענייני דינא, **'בית שמ"ש'** - על ה"ד החזקה לרמב"ם, ו**'חם השמ"ש'** - דרשות על התורה.

בשנת תש"ד (1944) הקים את ישיבת 'כתר תורה' במקנס, ועמד בראשה. בשנת תש"ט (1949) עבר לקבלנקה וכיהן כדיין. בשנת תשכ"ב (1962) נבחר לכהן כראש אב בתי הדין בקבלנקה, ולאחר מכן כיהן גם כרבה הראשי של מרוקו כולה.

ולבסוף בשנות השבעים לחייו, בשנת תשל"ח (1978) חכם שלום משאש עלה לישראל וכיהן כרבה הראשי של ירושלים. עד יום פטירתו.

סיפר הרב ד"ר של ירושלים דאז, הגאון רבי אליהו אברז'ל, שהיה מבאי ביתו של רבי שלום, שפעם אחת דן איתו אל תוך הלילה בנושא עגונה, ולאחר שעות רבות של לימוד שאל אותו רבי שלום אם הגיע זמן של ערבית, והוא ענה לו שהגיע זמן של שחרית. **הרב** היה אהוב ונערץ על כל חלקי העם, הוא ידע לדבר אל כל שכבות הצבור, כל אחד בשפתו, דתיים וחילונים, מכל השכבות, כולם העריכו אותו וראו בו כתובת לשאלותיהם. רבו היה מוערך מאוד בקרב הרבנים, בשל גאונותו וגדלותו בתורה ובשל כח פסיקתו על פי כוחא דהיתרא, ולכן השאלות הסבוכות ביותר, הופנו אליו תמיד מכל קצוות תבל.

בקיץ וחורף היה חכם שלום בכל חלקי התורה, ובכל השאלות החדשות היה פוסק על פי הנראה מעיונו, אולם במה שכבר נהגו אבותיו רבני מרוקו - לא שינה, והיה מחזק ומברר את מנהגיהם. ואף לאחר שעלה לארץ ונתמנה לרבה של ירושלים לא שינה ממנהגי אבותיו. והאף אמנם שכלל ידוע הוא כי בני עדות המזרח וצפון אפריקה בתוכם, נוהגים על פי פסקי מר"ן, מכל מקום דעת הרב משאש היתה שבכל אותם דברים שיש בהם מנהג מבורר שכן נהגו בני עדה מסוימת, גם אם אינו כדעת השולחן ערוך, אין להם לשנות ממנהגי אבותיהם.

וכידוע דעת הגאון הרב עובדיה יוסף זצ"ל, כנ"ל, שכל בני עדות המזרח וצפון אפריקה, מעת עלייתם לארץ עליהם לקבל את פסקי השולחן ערוך, הואיל והוא מרא דאתרא של ארץ ישראל. ואף שהרב משאש היה אהוב ומעריך את הרב עובדיה יוסף, מכל מקום לא הסכים לדעתו בזה, ונהג לחזק את מנהגי מרוקו. כך לדוגמה, חיזק את מנהג אמירת הפיוטים בימים טובים לפני אמירת 'נשמת' (ילקוט שמ"ש כ). ולא זו בלבד, אלא בהמון הלכות, דעת אחרת היתה עם חכם שלום משאש, ועל כן התקיימו לא מעט פולמוסים הלכתיים בהמון נושאים שונים, ואמרתי אביאם כאן לפניכם בקיצור נמרץ.

א. גדולי החכמים במרוקו לא נהגו להניח תפילין של רבנו תם, אלא הניחו של רש"י בלבד (ילקוט שמ"ש יב). וסיפר הרב משאש על עצמו שכשהיה צעיר רצה להחמיר ולהניח גם תפילין של ר"ת, ולאחר מכן במשך כמה חודשים חלה במחלה קשה ומדבקת מאוד, שמפאת חומרתה ההוראה הרפואית היא שכל בגדי וחפצי החולה צריכים שריפה, כדי שהמחלה לא תעבור לאנשים אחרים. והוא נהג כדעת הפוסקים שבמצב כזה אין להניח תפילין, כדי שלא לגרום אח"כ לשריפתן. והסכים בדעתו שחלה באותה מחלה מפני שסטה ממנהגי אבותיו והניח תפילין של ר"ת, ועל כן נענש שבמשך כמה חודשים לא יכול להניח תפילין כלל.

ב. נהגו הנשים במרוקו (ובעוד מקומות בארצות המזרח) להדליק תחילה את הנרות ואח"כ לברך. ואף שבשולחן ערוך נפסק שיברכו לפני ההדלקה, הורה הרב משאש שלא לשנות המנהג (שם צג).

ג. אין חוששים לדעת ר"ת לעניין זמן צאת הכוכבים, ואפילו במקום ספק ספיקא (ילקוט שמ"ש צ).

ד. בשיעורי קזית וביצה וכיוצא בהם משערים לפי נפח ולא לפי משקל. והולכים לפי שיטת הגר"ח נאה (שם קלז-קלח).

ה. לעניין הלל ביום העצמאות, דעתו היתה לברך על ההלל ביום העצמאות. ומן הסתם נסמך בזה גם על קרובו, הרב יוסף משאש, רבה של חיפה, שכתב ב'אוצר המכתבים' (ח"ג סימן אלף תשס"ז): "... עוד שאלת על יום העצמאות, שיש אומרים בו תחנון וסליחות. תשובה: אין לך לסכסך דעתך בעניינים אלו, אתה ספרדי חרד, עשה מה שאנחנו עושים, עושים אותו יום טוב בהלל גמור והודאה למלך הכבוד ברוך הוא ואוכלים ושותים ושמים ואין לנו עסק עם אחרים".

אולם לאחר ששמע כי דעת הרב עובדיה יוסף שלא לברך, כתב שמי שנהג לברך יישאר במנהגו ומי שלא נהג לברך - לא יברך משום שספק ברכות להקל (שמ"ש ומגן ח"ג סג, סו).

ועוד רבות כהנה. ואין כאן המקום להאריך.

ביום י' ניסן תשס"ג (2003), נלקח לבית עולמו, אלפים הלכו בוכים ונעצבים אחר מיטתו, אל עבר הר המנוחות בירושלים. וש"נ.

חכמת נשים

להרים את הפזל!

את רוצה נס?

חברה יקרה ואהובה, בשבוע הקרוב יחול בע"ה ר"ח כסלו וכתב הגאון רבי חיים פלאג'י זי"ע בספרו מועד לכל חי (סי' כ"ו - ה) כי חודש כסליו שמוזל גד, יהיה מועלל להרים מזלו לכל עסקיו וכל ענייניו בעזרת ה'. ויש סגולה גדולה המפורסמת בשמו, שמי שיוכה לשמור פיו ולשונו וימנע מלהלן (להתלונן) אף לא קיטור אחד על הנהגתו של הקב"ה בכל הקורות אותו החל מראש חודש כסלו ועד לשמיני של חנוכה - יזכה לראות נס כבר באותה שנה, ומי מאיתנו לא זקוק לנס גם ברמה הפרטית וגם ברמת הכלל ישראל? אז זו הזדמנות ענקית בשבילנו לתת לעצמנו נס שאנו זקוקים לו ובנוסף את מתנת החיים של חיים מלאי טוב, חיים מלאי שפע, חיים טובים באמת, וגם להיות הרבה יותר נעימים לסביבתנו!

הביטוי הרגשי

התרגלנו לחיות בעולם מאוד לחוץ ומלחיץ, והשגרה שלנו רדופת מטלות, מטרות, הישגים והספקים. ולרוב אנחנו נוטים להעריך את עצמנו ואת אחרים לפי התוצאות, וכשהתוצאות אינן משביעות את רצוננו, אנחנו מבטאים תסכול ואכזבה בדרך של תלונות ומירמור, לפעמים קורה אף גרוע מכך שאנחנו שופכים את כל כאבי הבטן שלנו על הדרך, על מנת להשתחרר. התלונה - ברובד השטחי מפרקת רגשות שליליים, מפיגה מטען שעל הלב אך ברבדים העמוקים יותר זה תלונה על הקב"ה ועל הנהגתו אותי, כביכול, באופן שלא מספק אותי, שמאכזב אותי, שמתסכל אותי. חודש כסלו הוא זמן שממעט הטוב שהיה הצליחו להביא ישועה גדולה ואור גדול לעם ישראל ולכן יש בו את הכוח הסגולי להינצל מהרגל השלילי ולהגביר מנגנונים של טוב.

המחירים שאנחנו משלמים

אנחנו משלמים על ההתנהגות הזו מחירים כבדים בכלל מעגלי חיינו:

במעגל התוך אישי - בכל פעם שאנחנו מתלוננים אנחנו מחזקים בתוכנו את ההרגשה שהכל מתנהל וצריך להתנהל לפי התוכניות שלנו אנחנו אמורים להיות יודעי כל וזה לא בסדר לחשוב אחרת. רגש של שליטה דוחף אותנו ומשתלט עלינו. אך קורית פה מציאות הפוכה שאנחנו בפנים חוות חוסר אונים בנוסף אנו מחזקים את הביקורת והשיפוטיות בכל פעם כאשר אנחנו מפקירים את הכלי העיקרי שלנו במעמד המדבר ומשתלחים בלשונו. לפעמים, נבחר להשתמש בדרך התלונות על מנת להפעיל מניפולציות על השומעים על מנת שיחלצו לעזרתנו או לתקן דבר מה - ודרך זה גורמת לנו לחיות חיים מורכבים ומתוסבכים, כי אנחנו מתרגלים לא לפתח את היכולת לדבר פשוט את הצרכים שלנו. כמוכן ההתמקדות השלילית מעסיקה אותנו במה שחסר לנו ומגבירה את תחושת החוסר, ולא מאפשר לנו התקדמות בחיים.

במעגל החיצוני - אנחנו מבקשים להוציא את האנרגיה השלילית שהצטברה בנו ועל הדרך אנחנו מזינים בה את האנשים הכי יקרים לנו הבעל והילדים בשעות האכילות המעטות שנותרו לנו, והתוצאה היא שאנחנו מזינים את הבית שלנו באנרגיה שלילית ורעילה והם סובלים ובנוסף גורם לקשר איתם להיות רחוק ומתנגד. אין ספק שזה גם משפיע על האחוה והאחדות המשפחתית. אנשים מתלוננים זה אנשים שלא נעים לשהות במחיצתם.

מול הקב"ה - אמונה בה' מחייבת את ההתבוננות שאנחנו לא באמת מבינים הכל וכל מה שקורה זה בהשגחה פרטית ואיך אומר השיר ה' יתברך תמיד אוהב אותי ותמיד יהיה לי רק טוב ועוד יותר טוב.

איך מתרגלים אחרת

הראשון במעלה זה להתפלל על זה מכל הלב - ליזכות לשמור את הפה מתלונות, תפילה היא מקור ודרך להשגת כל דבר בחיים, מובא בשם הבעל שם טוב הקדוש שתמיד תפילה על רוחניות אינה שבה ריקם. השלב הראשון והיחיד שנציין פה, בדרך לשינוי הוא המודעות - בכל עבודת הנפש מודעות היא שלב מאוד מרכזי בשינוי היא בעצם מאפשרת סנכרון בין המודע לתת המודע ומגבירה את האפשרות לקחת אחריות ולבחור מחדש. עצם קריאת שורות אלו מעוררת בך את המודעות לעניין ומאפשרת התקדמות. כמו כל הרגל, איננו משתנים בבת אחת, אך בצורה עקבית ונחושה נוכל גם נוכל לו בס"ד ואין ספק כי מתנת החיים שנקבל שווה את המאמץ. אוסיף פה במאמר מוסגר למחצה יש מדרגות קושי לשבור את ההרגל, וככל שמתקדמים במדרגות, הקושי הולך ופוחת. הפעם הראשונה לשבור הרגל היא קשה, ודורשת יותר דבקות במטרה וכוח רצון, אחרי הפעם השלישית רמת הקושי יורדת, ושוב אחרי 30 פעמים. ר' אלימלך מליזענסק כותב שאחרי 40 יום הרגל נעשה טבע שני.

האתגר השבועי

מי שתצליח עד זאת חנוכה כמובן הרי זה משובח. אך כמובן שבהתחלה שם נמצא הקושי הגדול, או לקחת הזדמנות לפחות פעם ביום בשבוע הקרוב שבה את מרגישה שממש בא לך להתעצבן להתלונן או להאשים ולומר מזמור לתודה ואו להרהר איך יכול להיות שהמציאות הזו היא דווקא לטובה!!! היא דווקא היא מושגת בהשגחה פרטית ונתגלגלה לידי כדי שאתאמן בראיית הטוב. ואין ספק שראיית הטוב מושכת טוב חזרה וככל שנתמקד בו יותר הוא רק יגדל ויתעצם!

שבת שלום מלאה כל טוב אכילאן!!!!

איאלרה דפן

מטרות העמותה

קמחא
דפסחא

לימוד
שירת
הבקשות
לילדים

בית
הוראה

לימוד
טעמי
המקרא

כולל
אברכים